

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Impius Infelix

Texier, Claude

Augustae Vindelicorum [u.a.], 1695

Sermo Primus. Ad Auditores præviè disponendos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45950)

IMPIUS INFELIX,

five

Tres Maledictiones Peccatoris.

PRIMUS SERMO

PARASCEVICUS,

Ad præparandos Auditores.

Beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Luc. 11. 28.

On sine ratione quidam ex antiquis pronuntiavit, vitium in animæ nostræ penetralia proserpere per tot oria, quot corpus numeraret organa sensitiva, virtutem vero non nisi per aurium portam eò ingressum suum moliri.

S. Paulus veritatem hanc convincente argumento Hebr. 11. 6. demonstrat: *sine fide*, supponit hic Apostolus, *impossibile est, placere Deo*, quia fides est initium omnium virtutum, quæ nos Dei majestati acceptos reddere possunt.

Fides est fundata in Verbo Divino, istud autem aliter nobis revelatum non est exterius, nisi per prædicationem Evangelicam. Rom. 10. 17. *Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi.* Et quomodo audient sine prædicante? per auditum itaque, recipiendo fidem, simul recipimus virtutis omnis initium.

Per

Per aures item haurimus virtutis augmentum & perfectionem, quia eodem Apostolo teste Verbum Dei servit propriè ad instruendum, ad convincendum, & corrigendum, uno verbo, ad hominem perficiendum juxta cor Dei, & disponendum ad omne genus bonorum operum.

2. Tim. 3. 17. *Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus.*

Ad consecutionem perfectionis Christianæ tria præcipuè requiruntur, intellectus sc. vivis luminibus irradiatus, voluntas sacris affectibus succensa, amor demum efficax in praxin variarum virtutum progrediens ad extra. Sed verbum Dei ejus, modi lumina communicat, *ad docendum*, evincit voluntatem ardoribus, quibus est inflammatum, *ad convincendum*; nosque perducit ad sanctitatem, *ad corripiendum*, & *erudiendum in justitia*. Regius

Pfal. 119. 105. Propheta id vocat *Lucernam*, quæ nos illuminat. Jere-

Thren. 1. 13. mias indicat esse *ignem*, qui nos succendit; Christus Verbum Patris substantiale hoc idem verbum Dei comparat

Luc. 8. 11. *semini cadenti in terram bonam*, seu cor bene excultum, seq. ibidem cum centenarii fructus fænore multiplicanti, S. Cyprianus asserit, quòd in Verbo Divino inveniamus lumen, quo ducimur, robur, quo sustentamur, medelam, *cujus ope perfanamur*.

Quandoquidem Dei verbum producat effectus adeò stupendos, quem nos ergo Zelum concipere, qualem animi applicationem adhibere, oportet, illud ritè percipiendi? nunquid injuria haud levis esse videtur, tanto studio incumbere ad artem bene loquendi, e contra omnem negligere curam, bene audiendi: nonne injustitiæ Auditores arguendi, qui exigunt, ut concionatores se disponant ad bene prædicandum, nolunt tamen ipsi se præparare, ad illos bene intelligendos?

Disca-

Discamus itaque hodie dotes, seu qualitates, quibus **DIVISIO.**
pollere debet fidelis auditor, earum tres invenio, in quas
modò discursum hunc dividam. Prima est, veram in se
concipere ideam Prædicatoris Evangelici, & actionis,
quam adhibet in ipsa prædicatione. Secunda est, forma-
re intentionem tali ideæ conformem. Et tertia, omnem
excludere intentionem huic ideæ difformem. Gratia
sancti Spiritûs, qui æquè bonos auditores ac bonos con-
cionatores effingere novit, nobis æqualiter est necessaria:
pro quâ obtinendâ accedamus Eundem mediante inter-
ventu illius, quæ in sinu suo Virgineo concepit Verbum
increatum, quando Angelus ei dixit: *Ave Maria &c.*

Veræ ac perfectæ rerum omnium ideæ eminenter **I.**
continentur in intellectu Divino; quia utpote **Punctum.**
universalis omnium essentiarum, primitùs illas efforma-
vit, & expressit in sua cognitione, mentem proinde ipsius
consulamus, ad perdiscendam qualitem ac functionem
prædicatoris, indèque inferamus, quales debeant esse Au-
ditores.

Dubitare tam parùm, quàm principiis fidei renun-
tiare licet, quin prædicatio sit opus institutionis Divinæ;
sed omnino credere oportet, quòd Deus ipse omnis veri-
tatis author loquens in lege veteri per Prophetarum ora-
cula, in nova ore proprio sui Filii, post ipsum per Apосто-
lorum suorum linguas, nòsque adhuc instruat per eorum
successores legitimè ad hoc ordinatos, ac missos à Pontifi-
ce, aut Episcopis, per authoritatem Ecclesiæ ministerium
istum Apostolicum usurpantes, ut reconditos scripturæ
sensus & veritates nobis exponant.

Hi itaq; ex illis sunt, quibus per missionem à Præla-
tis acceptam Deus credidit Divinum istum semen, sine

quod, Isaia teste, detestandi magis effemus Sodoma & Gomorrha. *Nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuisset, & quasi Gomorrha similes effemus.* Semen fecundum, quod profert germen vitæ immortalis; unde S. Hilarius prædicatores appellat *Satores aternitatis.*

Comment. in
Matth. can. 4.

Sunt nubes illæ volantes, quarum idem Seraphicus Vates meminit, quæ motore Divino Spiritu ejusq; afflatu impulsæ undiquaq; deferunt abundantiam & fertilitatem.

Isa. 60. 8.

Qui sunt isti, qui ut nubes volant? nubes mysteriis prægnantes, destinatae ad irrorandas suorum Auditorum animas pluviis valde pretiosis, ut observat Apostolorum princeps:

1. Pet. 1. 2.

In aspersionem sanguinis Jesu Christi.

Si tales sunt, quales Deus esse vult, mox cognoscetis, quod sint tonitrua, grandine iræ Dei gravida, in impiorum capita exoneranda, quod sint fulgura flammis vindictæ Divinæ ardentia, ad reptobos è peccati veterno excusitandos. Verba Dei sunt intra illorum manus arcuum & penetrantium sagittarum instar, quibus Auditorum corda configant. Huc respexisse Psalter Regius, visus est

Psal. 17. 15.

Divo Augustino, dum cecinit: *Misit sagittas suas & dissipavit eos, fulgura multiplicavit, & conturbavit eos.*

Necdum ad veram Ecclesiasticis ideam hætenus pertigimus, inquit hic Doctor, nisi consideremus concionatores; ut censores publicos, à Deo in Ecclesia constitutos, ut objurando peccata, nemini parcant. Ne attenderitis, vos contestor, abjectionem, vilitatem, defectus ipsius hominis: sed legite in cap. 28. Isaiaë commissionem à Deo ipsis delatam, his verbis expressam: *Clama ne cesses, annuntia populo meo scelera eorum.* Commissio renovata ac confirmata est per S. Paulum erga Timotheum discipulum suum:

suum:

ssum Dei nomine scribentem : Mi Prædicator, adjuro te coram facie Divinæ Majestatis, per gloriæ & meritorum excellentiam Christi, Judicis vivorum & mortuorum, per terrorem adventûs ipsius extremi, per potentiam regni ejus *annuntia verbum vitæ* citra defatigationem, non spe- g. Tim. 4. 2. ctes commoditatem, nec attendas humorem, genium te audientium, neque cures, num contristeris illos, audacter, instanter, efficaciter *Argue, obsecra, increpa.* Ecce, quidnam Deus à te tuiq; similibus exigat Deus.

Neque dum satis est sentire & vocare cum S. Paulo Prædicatores, Commissarios Christi, nisi subjungamus Divinum oraculum per Jeremiam Prophetam enuntiatum, quo declarantur esse os Dei; *Si separaveris pretiosum à vili, quasi os meum eris.* Jerem. 15. 19.

Progrediamur alterius, & dicamus, quòd Deus augustum illum munus & magnificum suæ Paternitatis prædicatum generandi nim. filios adoptivos per gratiam, quodammodo communicet Prædicatoribus, eos eligendo, ut S. Paulus testatur ad Galatas, ad regenerandos secundâ vice per Verbum veritatis illos, quos Christus primò in Cruce progenit: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec Christus formetur in vobis.* Gal. 4. 19. Vel potius sequendo conceptum Gregorii Magni, dicamus, Deum iis tribuere certo modo gloriam maternitatis Sacratissimæ Dei - parentis, Virginis, cum ipsorum ora vocésq; adhibeat ad parientem Christum in cordibus suorum fidelium, ita quidem, ut qui *Christi soror & frater est credendo, mater efficiatur predicando, quasi enim parit Dominum, quem cordi audientis infuderit.* Hom. 3. in Evang.

Proposita jam hæc Prædicatorum idea non mearum inventionum coloribus adumbrata, sed ab ipso Divino

penicillo in scripturis sacris, quarum interpretes sunt Pontifices & Ecclesie Doctores, expressa est.

Hanc itaq; in vobis pariter concipere debetis, quando eos bene audire desideratis; sicut etiam oportet nos alias esse illustratos luminibus fidei ad perspiciendum sub umbra carnis latentem in Christo Deum; ita necesse est, iisdem illustrationibus imbui ad cognoscendam sub tot tantisque defectibus & imperfectionibus humanis reconditam auctoritatem increatam Dei, quam Prædicator in sua personâ præfert. Hinc, nè illos adeatis spiritus vani aut curiositatis impulsu, sicuti quendam declamatorem aut Sophistam convenire soletis, sed Deum ipsorum ore vobis loquentem attendite: *Qui vos audit, me audit.* Credite, quòd cum actio, quæ in prædicatione adhibetur & exercetur, sit totaliter Divina in sua institutione, & in suo fine, consequenter etiam vestra actio, illos Dei internuntios excipiendo, supernaturalis debeat esse ac Divina.

LUC. IO. 16.

Tradunt etiam Doctores, aptissimam esse analogiam inter Verbum Dei, quod Prædicatores annuntiant, & Verbum increatum, quod in augusto Altaris Sacramento recipimus. Discamus igitur unum venerari iis, quæ alteri deferimus, obsequiis. 1. Adoramus Servatorem nostrum, prius quàm eundem Suscipiamus. nec quis præsumit, comedere hunc cibum absq; præmissa adoratione, advertit S. Augustinus. 2. Emundamus item animas nostras per præviam confessionem. 3. Accedimus Divinam mensam cum profunda humilitate, quæ est effectus veræ fidei. Similes actiones sunt præmittendæ concionibus; adorandus est cum primis Spiritus sanctus, cujus organum, per quod is loquitur, est concionator; petenda ab eo gratia & dispositio congrua; cum autem in cor vestrum exci-

exci-

excipiatis Dininum hunc rorem, istum sanguineum Christi imbrem, qui moraliter comitatur suum Verbum, emaculate illud per lavacrum præviæ contritionis à peccatis vestris: tandem locum in auditorio eligite cum seria mentis recollectione & profunda animæ humiliatione. Imitamini Magdalenam ad pedes filii Dei confidentem, ejusdem verba veluti rorem cœlestem ex ore Divinæ sapientiæ profluum colligentem; *Maria sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius.* Luc. 10. 39. En primum meum punctum.

Formatâ sic prædicatoris ideâ, conformare oportet intentionem eidem, qualis hic est in mente Divina, & actioni, quæ exercetur ab ipso in prædicatione. Duo auditorum genera in hoc puncto delinquent; quidam enim ad concionem se conferunt sine ulla intentione, exinde profectum capiendi, alii verò habent positivè contrarias & oppositas illi, quam hic exprimimus ideam. Et hoc est, quod nobis in consequentibus duobus punctis est pertractandum. II. Punctum.

Primum genus Auditorum deficientium est eorum, qui intellectum quidem sed nullum cor secum deferunt ad concionem, hos Oseas perstringit: *Divisum est cor eorum, nunc interibunt.* Osez 10. 2. Cordis nomine passim in Scriptura, juxta Doct. Angelici mentem, intelligitur pars animæ superior, consistens in intellectu & voluntate. Ad proficiendum ergo è veritatibus cognitis, necessarium est, ut binæ hæ potentie indiviso unionis vinculo arctè constringantur; ut intellectus in rationes suos defigat obtutus, earum momenta libret, uno verbo, is præcedat, ductum & lumen porrigendo voluntati, quem voluntas eodem mox tempore sequatur, ad hærendo per amoris affectus & desideria, bono sibi proposito & perspecto, per odium

odium fugiendo malum, ab intellectu sibi representatum.

Istæ duæ facultates sunt geminæ alæ, quarum ope anima in Deum sublevari debet, si ruinam effugere velit: *Ruit citius*, scribit S. Bernardus, *qui unâ tantùm alâ volare contendit: & quò magis extollitur, pejus colliditur.* Hujus funesta specimina nobis exhibet S. Paulus in infaustis illis Philosophis, quos in Epistola ad Rom. condemnat; remigârunt illi quidem alarum suarum speculationibus ad fastigium usque Divinitatis, transgrediendo omnem naturæ ambitum, & perspicendo necessitatem indispensabilem alicujus primi principii, ac bonitatem Dei cujusdam. Sed quia ipsorum cognitio non erat sociata, neq; sustentata fulero affectionum voluntatis, in ordine ad Deum agnitum adorandum, & amandum, quem omni cultu, summo amore dignissimum sciebant, *evanuerunt*, testimonio ejusdem Apostoli, *in cogitationibus suis*, & in medio volatu infeliciter se præcipitarunt in abyssum omnium vitiorum.

Rom. I, 21.

Necessum proinde est, ad hoc ut feramur ad sequelam & praxim veritatum in concionibus propositarum, utrasq; potentias (intellectum sc. & voluntatem) esse unitas. *Unitum fac cor meum*, petit David. In hoc sapius Auditores nostri deficiunt; intellectum quidem, at nullam cordis voluntatem secum ad sermonem sacrum deferunt, hinc nullum pariter fructum exinde referunt. Idem etiam vos confirmabit, quòd ii, qui non ex corde operantur, quantamcunque mentis applicationem adhibeant ad bene operandum, nihil unquam efficiant, præterquam modo imperfecto.

Spiri-

Spiritus Divinus id mirabili loquendi methodo nobis demonstrat verbis his ad Ezechielem Prophetam directis: *Fili hominis, filii populi tui, qui loquuntur de te juxta muros, & in ostiis domorum, omni tempore, & in omni loco varios inter se, & de te sermones spargunt, quænam autem illa, quæ ipsi secum & adinvicem conferunt? Venite, dicunt, & audiamus, quis sit sermo egrediens à Domino.* Subeunt valde numerosi templum, quasi eò intrarent, cum tamen ex toto eò non intrent, eligunt sibi quidem locum in tuo auditorio, sed eos in veritate adesse, minimè credas. Quòd si eos recreare cogites, attento se sistunt animo, at si illos convertere labores, excordes inibi deprehendes. *Veniunt ad te, quasi si ingrediatur populus, & sedent coram te.* Examine hæc verba: *quasi si ingrediatur.* Id est, verè Ecclesiam non ingrediuntur, intersunt sermone apparenter duntaxat: corpore quidem, ad summum etiam intellectu præsentès, cor verò in perplexis causis intricatorum suorum negotiorum, in objectis suarum passionum defixum habent. Quapropter, prosequitur Deus Prophetam alloquens: *audiunt sermones tuos, & non faciunt eos, cujus rationem, simulque conclusionem subjungit Spiritus sanctus: quia in canticum oris sui vertunt illos, & avaritiam suam sequitur cor eorum.* Audiunt æternas veritates, Religionis mysteria spectant ad instar comœdiæ, aut declamationis profanæ; & quemadmodum visâ theatri exhibitione, eaque laudibus celebratâ, imò fortè profusus insuper lachrymis, quas malum herois, v. g. qui miserandis infortunii sui casibus scenam implevit, expresserat, spectatores recedunt, utpote rebus omnibus jam peractis, quod eò non venerint alio, nisi se divertendi animo. Pari modo audiunt illi sacrum sermonem,

nec sine admiratione & approbatione dictorum à Concionatore, inde tamen abeunt citra ullam seriam cogitationem conversionis propriæ: *Admirantur, sed non convertuntur.* D. Augustini querela est. Nunquid etiam Ecclesiasten adierunt, audierunt cum intentione se convertendi? minimè, hoc nunquam cogitârunt; quia cor illorum in tumulto inordinatorum affectuum latet sepultum, idque secum ad concionem non deferunt: *Avaritiam suam sequitur cor eorum*, hoc ipsum est, de quo malos illos Auditores arguit Deus per Prophetam Jeremiam: *Jerem. 5. 21. Audi popule stulte, qui non habes cor*, me tamen vis sine corde intelligere. Priusquàm me hîc conveniatis, cor quærite amissum, è creaturarû manibus vindicate, à quibus injustè possessum detinetur; nisi cor vestrum teneamus, nihil fructificare hîc possumus; hoc est, cujus aliquid ambio, ipsum est, cui imprimere, cogito, sensus timoris Dei. Ipsum est, quod transfigere intendo telis, chalybe verbi Divini obarmatis, ipsum est, quod incendere cupio beatâ superni amoris flammâ. Ipsissimum est, in cujus fundum projicere volo fœcundum semen vitæ æternæ. Intellectus vester est terra quædam sterilis, quæ aliud nil progignit, præter admirationum inutilium, & cognitionum mox evanescentium infructuosa lolia: quantumcunque docti & eloquentes, quos elaborare possemus, sermones tantum lucis mentibus vestris communicare nequeunt, quantum ipsi dæmones possident, qui etsi scientissimi, non desinunt manere pessimi In corde itaq; & non in intellectu duntaxat vestro recondere petimus veritatum æternarum semina: *Ponite ergo in cordibus vestris*, signan-
Jerem. 31. 33. ter exprimit Christus. Dabo legem meam in visceribus eo-
tum,

rum, & in corde eorum scribam eam. Promisit Divina Maestras suo populo per Jeremiam.

Verum concedamus vobis, vos æquè ac nos sapere, nescire nos quidquam novi vos docere: hoc ipsum tamen est, quod tam sensibilibus nos cruciat, in doctrina Christi nos consensuisse, inde multa didicisse, paucissima præstitisse, & post adeò prolixum elapsi temporis spatium non reddere justitiam veritati. Non ergo conciones institui-
mus ad tradendas veritates jam agnitas, sed ad corda vestra animanda, ut executioni mandentur bona cognita, voluntate proin vestrà indigemus, ad profectum capiendum.

Ut occurramus huic defectui, recordemur moniti à Christo nobis insinuati: *siquis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet, de doctrina ejus.* Siquis concionem frequentat, non ut discat velut in scholâ, sed ut practicè operetur. *siquis voluerit facere, experietur mirandos Verbi Divini effectus, sentiet velocissimum ipsius cursum velociter currit sermo ejus.* Saliens è corde meo supra meam linguam, è lingua mea ad aures vestras, de auribus in intellectum vestrum, ubi necdum cursum suum suspendet, sed plus ultra progredietur ab intellectu ad voluntatem vestram, ut producat inibi motus pœnitentiæ, odium peccati, amorem virtutis. De corde vestro profluet ad manus vestras, quas vario bonorum operum exercitio fecundabir; & per hoc medium justificabimini à S. Paulo, cujus judicio, *Non auditores legis justii sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur.*

Sunt alii Auditores, his, de quibus hætenus sermo, longe deteriores, qui non solùm nullam, sed positivè ma-

lignam præferunt intentionem; in istos ultimam discursus mei partem detorqueo.

III.
Punctum.

Non loquor de iis, qui in sacris cæribus comparent ex mera consuetudine, ut politices externæ ritibus se accommodent; *Væ vobis hypocrite.* Nec de illis, qui ibi speciosam mundi vanitatem, non Christum inquirunt, qui cupiunt videre, aut videri.

Neque loquendi animus est de fœminis, sæculi pul- lastris, quæ ad sermonem se conferunt eo amictu & orna- tu, ac si ad choreas, ad lusum aut comœdiam properarent, quæ videntur sanctis conventibus nostris se intermiscere, ut prædicatori resistent, eodémq; tempore in diaboli causâ perorent, quo prædicationis officium impendi Christo oportet, quæ suggestum erigunt, seu cathedram pestilen- tiæ opponunt cathedræ veritatis; *Mulier quippe ornata,* elaboratæ libidinis suggestum compellatur à Tertulliano. Ecclesiastes annuntians Dei Evangelium, persuadere ni- titur humilitatem, modestiam, mundi contemptum, pœ- nitentiam, ejuscemodi e contra vanitatis mundanæ alum- na omnes se intuentes abstrahit ad superbiam, fastum, ve- stium luxum & amorem sæculi.

Solummodò loquor de iis Auditoribus, qui templum frequentant, curiositati suæ satisfacturi, non ut animabus suis præ famis necessitate languentibus, solidum nutri- mentum Christianorum dogmatum subministrant, qui aures pasci volunt, sed corda tangi nolunt, qui affectant, ut Sacer Orator exactè observet numerum, mensuram, cadentiam in suis periodis, non item, ut repræsentet vitæ deordinationes, quibus inestantur, passionum infami- am, quâ laborant, enormes flagitiorum excessus, quos in- currunt. Eos invektivâ meâ Peto, quos dudum atro no-
ravit

tavit calculo Isaias Proph. *Filii nolentes audire legem Dei.* Isa. 30. 9.
Qui illis, quos Deus constituit, ad detegendam ipsis propriam suam malitiam, & imminentein inde interitum præcavendum, dicunt; nè, quæsumus, gaudiorum, quibus in præsentis fruimur, perturbetis serenitatem, ne tristibus visionum vestrarum nuntiis voluptatum dulcedinem intoxicare velitis: *qui dicunt videntibus, nolite videre.* Ne *Ibid. v. 10.* terrorem incutiatis vestris oraculis, intentando jam minas mortis subitanæ, ignis modò inextinguibilis, rogi gehennalis flammæ, quas in scriptura invenitis. Hæc enim atram bilem movent; toties hæc nobis inculcantur, ut dictorum difficulter oblivisci possimus: *nolite aspicere nobis ea, quæ recta sunt.* lubenti animo vobis attendimus, *sed loquimini nobis placentia;* Liceat vobis, nos aliquantum fallere, dummodò gratiosè id fiat: *videte nobis errores.* Ad modernum stylum discurrete, nuntiate nobis, quòd Deus jam determinarit tempus & horam conversioni nostræ accommodam, neesse non sit pro gratiis efficacibus, auxiliis victoriosis obtinendis, tam anxie laborare, utp. semper paratis; quòdque modò conatus nostri essent frustranei; quòd possimus spem in Christianismo fundatam conservare, quamquam omnibus idololatrarum vitiis sumus prægravati; Dei bonitas nihilominùs maneat adedò excessiva, ut promptè nos semper recipiat, tunc etiam, cum mundo jam penitus displicuerimus. *Videte nobis errores.*

Ad eos denique me converto, de quibus Apostolus Timotheo suo prædixit, quòd sanam doctrinam rigori le. 2. Tim. 3. 4. gis Christianæ innixam tolerare nequeant: *Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt,* in quorum auribus pruriunt subtiles, curiosi conceptus; qui se oblectant

fabulis potius quàm scripturæ veritatibus : à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.

Dico igitur, quòd intentio horum corruptæ mentis Auditorum sit contraria ideæ, quam in prima discursus istius parte proposuimus, consequenter Deo injuriosa, Prædicatori contumeliosa, Auditori pernitiiosa. Deo inquam est injuriosæ, cum sit abusus & profanatio rei sacrosanctæ in Religione nostra. Cur, scribit S. Hieron. in epist. ad Galatas, vultis, ut commutemus Ecclesias nostras, quæ sunt scholæ & Academiæ Sapientiæ cœlestis, in Auditoria profana ac comica theatra, ubi non amplius conventus instituuntur ad provocanda suspiria, ad peccata coram Deo deploranda, sed eò convenitur ad insumendum, & fallendum tempus, ut curiosus discursus animum ibi divertat. Vultis, ut cathedris nostris eliminemus Eloquentiam illam Apostolorum & Prophetarum oraculis sacram, Reginam majestatem plenam, infinitudine quapiam palmarum, laurearum signis gloriosè ornatam, & oneratam proscribamus, tot gentium conversarum victricem dominam repudiemus, eique substituamus Rhetoricam humanam, comptam quidem, at effrontem meretriculam, cui nihil inest gratiæ, præterquam modica fraudulentæ verborum tinctura; *Ad Auditoria concurritur, ut oratio Rhetoricæ artis fucata mendacio, quasi meretricula quædam prodeat in publicum, non tam eruditura populos, quàm populi plausum quæsitura.*

Magnus gentium Doctor, scribens ad Romanos ait, quòd in virtute gratiæ, quam recepit, ut prædicator fieret
 Rom. 13. 16. Christi, sanctificet Evangelium; *Sanctificans Evangelium Dei*, quam autem sanctitatem conferet S. Paulus Evangelio, quod aliàs jam omnino sacrosanctum est? an non istud
 potius

potiùs sui præconem sanctificat? Apostoli mentem Card. Cajetanus his verbis exponit: *Sanctificans Evangelium, id est tantâ reverentiâ tractans Evangelium, quantâ Sacrificium.*

Negari nullatenus debet, quin admirabilis analogia reperiatur inter sacrificium Missæ, & Prædicationis officium, sicut enim prius est institutum ad conficiendum, realiter verum corpus Christi, ita posterius est ordinatum ad constituendum moraliter corpus Salvatoris mysticum. in Sacrificio Missæ incruento Christus, tanquam hostia. Immolatur vi verborum consecrationis; in prædicationis officio Auditores fiunt victimæ, & mactantur gladio Verbi Dei, postquàm feliciori metempsychôsi de veteri Adamo in hominem novum, qui est Christus Jesus, transmigrârint. Sicut autem impietas esset extremè detestabilis, Sacrum Mysten eò inducere, ut habitum lythurgicum, preces Missæ, verba Sacramentalia adhibeat ad exhilarandos & recreandos spectatores, sic profanatio non minus censeretur execranda, exigere à prædicatore, ut cathedram conscendat in abusum Sanctitatis sui ministerii, in eorum veniat numerum, quos arguit Apostolus: *Adulterantes Verbum Dei, ut Evangelio utatur non ad conversionem cordis, sed ad refocillationem auris, non ad suscitandas animas è profundo peccati lethargo, sed ut suavius & securius eidem indormiant.* 2. Cor. 2. 17.

Nunquid effrons, impietate plena temeritas est, velle Prophetæ, Apostolo fucum oblinere, scenicas vestes personis tam seriis injicere, prædicantes introducere in loquendi arte poëtis, comicis assuetâ? An hoc non est cum Deo lusum inire, velle, ut, qui est *Antiquus dierum*, verborum novitatem in circulis, gynæceis usurpatam assumat?
Certè

Certè antiqua hæc spiritûs Divini Rhetorica, etsi rugas in facie contrahat, magis tamen sapientum oculis arridet, quàm fucata pigmenta cum omni colorum nostrorum apparatu. Hæc quippe sola & unica est, quæ concordare novit characteres adeò differentes simplicitatem & majestatem sermonis.

Quòd si hæc intentio Deo videatur injuriosa, erit insuper Sacris Præconibus contumeliosa, siquidem eos de gradu suæ nobilitatis dejicit, eòsq; damnationis æternæ periculo exponit.

Sunt illi, prout supra jam vidimus, in mente Divina Vigiles per Ecclesiam dispositi, ad agendas vigilias super populum Dei, à quo impendentia mala avertant. Quem in finem S. literæ passim eos *Videntes* appellant, eoquòd lumine Divini Verbi collustrati, mentis suæ acie futura penetrent: quorum tamen oculos corrupti Auditores isti fascinare, excœcare moliuntur: *qui dicunt videntibus, nolite videre.* Sunt illi Omnipotentis tonitrua, vox Domini fulminantis, qui confringit Cedros Libani, & petras comminuit. At isti, Musicos ex iis fingere, cupiunt, ut aures sibi demulceant: *Coacervabunt sibi magistros prurientes auribus.*

Isa. 30. 10.

2. Tim. 4. 3.

Sunt nubes fecundæ, Christi Jesu sanguine redundantes, quæ salutis abundantiam circumferunt, & hi desiderant, ut efficiantur nubes ventis gravidæ, verbis sc. inanibus, inutilibus curiositatibus repleantur.

Sunt robusti bellatores Israël, quibus Deus exercituum commisit gladium sui verbi, arcum telis munitum, ad penetranda corda, ad extinguenda vitia, ut sic universæ inferorum phalangi se terribiles reddant. Isti autem tantis heroibus manibus extorquere conantur arma tam gloriosa,

riosa, e contra ipsorum capitibus imponereserta rosarum, dare manibus fasciculum florum, eosq; ut homines molles, effæminatos traducere.

Habent illi honorem, exercendi officium Apostolicum, succedendi Spiritui & Zelo Chrysofomi, Basilii, Gregorii, Ambrosii, Augustini, aliorumq; illustrium Oratorum Ecclesiæ, quos tamen isti fallacium Sophistarum, numero, infamium declamatorum gregi aggregare nituntur.

Sunt illi electi ad regenerandum Christum in cordibus fidelium, mediante Verbo veritatis. *Genuit nos verbo veritatis,* qui tamen hoc Divino semine spoliantur, ne genitrices filii Dei, sed infames adulteræ efficiantur, quæ in suis functionibus quantumvis divinis, nemini alii placere, quærant, nisi sibi ipsis, suisq; auditoribus; *Adulterantes Verbum Dei.* Num ergo hoc non est idem, ac vel le Sacros Oratores suis privilegiis ac prærogativis exuere, eisdemq; omnem suam gloriam adimere? Jac. 1. 18.

Plus adhuc dico, id aliud non esse, quàm ethnicae plebis crudelitatem denuò in lucem producere, quæ sedem in Amphitheatro occupabat, animum divertendi in profusione sanguinis, & in dispendio vitæ pauperum aliquot gladiatorum. Reipsa perversi ejuscemodi Auditores tempus pariter insumere quærunt, seque exhilarare in jacturâ salutis æternæ infallibiliter impendente, his Præconibus, qui paræneses suas juxta illorum placita ac vota instituunt. 2. Cor. 2. 17.

Delicati isti Auditores nolunt, ut illi tam acriter in-
vectivas in sua detorqueant flagitia, nolunt, ut tam vehementes cauteritatis illorum conscientia aculeos infigant,
ejus fundum penetrando, profundè adeò rimentur, de-

C

ploran-

plorandum ipsorum statum tam vivaciter delineent, cui transacta in sceleribus vita miser os involvit: *Qui dicunt videntibus, nolite videre.*

Mi Prædicator, facile continget, ut admonearis de vitiis publicis perstringendis, in istâ parochiâ prædominantibus, de odiis, inimicitîis, quæ familias proscindunt, de injustitiis, quæ ibi committuntur, de corruptis vitæ nîmùm licentiosæ moribus, quæ ibidem redundant.

Fortassis tibi indicabitur, illustrium hîc ædes observari, adhuc perdurantibus pœnitentiæ feriis diversoria, ludicra theatra, lusus, jocos frequentantium; alias notari, ubi publicè carnes comederentur non citra Religionis scandalum, aliiq; cibi sumerentur tempore interdicto. Hæc tamen, crede mihi, è suggestu ne redarguere, tentes, aërem percuties, tam parum, ac prædecessores tui utilitatis exinde referes. Subtiles potiùs ex secretis Theologiæ adytis conceptus erue, floridas insperge descriptiones, periodos sic stringito, ne leges & limites exerrent suos, id omne, quod discursum tuum despicebilem posset reddere, procul evites; in medium profer læta, curiosa, exquisita. Ecce hæc & similia sunt, quæ Sacris Oratoribus inculcantur. Longè tamen aliter sonant Divini Oraculi fensa, quæ non sine horrifico comminationum tonitru per Ezechielem tibi denuntiantur, audi & time: Nisi impio audacter ea proponas, quæ acceperis ex ore meo. Quænam illa? num attributa, majestatem Divinitatis, mysteria Theologiæ recondita? hæc minimè; at viam, quam incedit, vitam quam ducit, tendere ad mortem æternam, & nisi eum ad meliorem frugem reduxeris, cum damnatis apud inferos fore illius portionem: *Si dicente me ad impium: morte morieris: non annuntiaveris ei; neq; locutus fueris*

Ezechi, 33: 8:

apud inferos fore illius portionem: Si dicente me ad impium: morte morieris: non annuntiaveris ei; neq; locutus fueris

fuers ei, ut avertatur à via sua impia, & vivat: ipse impius in iniquitate sua morietur, interim tamen tuum silentium sine vindicta non dimittetur, scias prædicator, in eadem fossa, quam alteri non obstruxisti, te absorbendum, Sanguinem autem ejus de manu tua requiram.

Ibidem.

Nescio num omnes Concionatores minas has, ut par est, apprehendant, scio tamen, earum terrore D. Paulum non modicè aliquando perculsum, dum urbe, in qua Evangelium disseminarat, excessurus, protestari, auditus est: *Contestor vos, hodierna die, quia mundus sum à sanguine* Act. 20. 26:

omnium, ac si diceret, in testimonium advoco conscientiam meam, minimè imputandam mihi ullam culpam, damnationis, si qui è vobis illam incurrerint; quia in proponendis quæstionibus vanis me non detinui, sed omnia Dei in vos decreta, ejusque voluntatem manifestè declaravi; non enim subterfugi, quò minùs annuntiarem vobis omne consilium Dei.

Ibidem.

Quem in locum sic comentatur Theophylactus: quicumq; obligatus ad hoc, delinquentem non avertit à malo, cui, eum propria vitia videntur involvere, quicumque eundem de interitu non præmonuerit impendente, & si lapsus, per pœnitentiam non surrexerit, is se culpæ & mortis alienæ reum constituit: *Ergo, qui non annuntiat, reus est sanguinis, hoc est cadis. O curiosæ vanitates, & vanæ curiositates! heu meræ subtilitates! quæ in concione mera homicidia sunt.* Unde evidenter patet, quòd nemo optare debeat, vel possit, ut prædicator suas exegesés tali modo instituat, quo propria, aliorumque salus periclitetur, seque, suosque exponat damnationi æternæ.

Dico demum tertio, explicatam superiùs sinistram intentionem ipsis etiam Auditoribus quàm maximè per-

nitiosam esse. Primò, quòd illi peccent contra naturam concionis, quæ à Deo ordinata non est, ad satisfaciendum curiositati, sed ad procurandam sanctimoniam auditorium. Secundò, quòd Prædicatorem spoliare cogitent omnibus se juvandi mediis, quibus, in hoc salutis suæ negotio promovendo, opus habent.

Ad hoc autem bene concipiendum, notetis, velim, ejuscemodi Auditores curiosos, aures sic corruptas trahere, concionatorem juxta suum genium effringant. Primò volunt, nè quid populare, plebi notum proferant. Sed potius doctrinæ sublimiori, raris conceptibus, subtilibus dogmatibus studeant explicandis. Secundum est, ut compositio ipsius sit doctè elaborata, verbis duntaxat selectis contexta, elegantibus periodis rotundè conclusa. Tertium, restinguat ignes & ardores illos, quos Apostolico fervore succensi prædicatores palam exfuscitant, & in Auditores suos spargunt. Hæc verò aliò non spectant, etiam Epicteti, Senecæ, aliorumque profanorum sapientium censurâ, quàm ut Eloquentia vera in verbositatem inutilem, in adulteram infamem commutetur; in æstimatione Dei & Sanctorum ejus ista nil sunt aliud, nisi enervare vigorem Verbi Divini, ac reddere ipsius prædicationem penitus infructuosam.

Quem in finem, quærebat Seneca, conquerens de quibusdam Sophistis multum anxiiis & occupatis in verbis eliminandis, ridiculis syllogismis construendis, quibus posterior: cura incumberet, mores discipulorum suorum corrigendi: *tu mihi verba distorques, & syllabas digeris?* Quem juvat, tales proponere ineptias? tempus istud concessum non est, ut jocis, risu, corporis relaxatione insumatur, cathedram conscendendi facultas credita vobis, non ob
aliam

aliam nisi miserabilium causam, qui infinitudine quapiam vitiorum oppressi laborant, quos erigere, juvare, vobis incumbit. His, præeundo, ducatum ac duces vos præbere, auxiliares manus porrigite, ipsorum damna pro viribus avertite; *quid mihi lusoria illa proponis? non est jocandi locus, ad miseros advocatus es.*

Me quod attinet, similibus dictionis & doctrinæ subtilioris aucupatoribus respondere soleo, cathedram pro theoria in scholis, in Ecclesiis verò pro praxi erectam esse; arcana illius penetrabunt, si ibi subtilizare placuerit; sed officium istius est, mores corrigendi. Jam novimus reponunt illi, quid pro concione à prædicatore sit proclamandum, sæpius id jam audivimus. Concesso hæc, eos omnia nōsse, *sciunt equidem, sed non faciunt*; hinc vocantur ad sermonem, si non eruditionis, saltem salubris confutionis gratiâ ob tantam rerum notitiam, tam modicam earum praxiu & experientiam.

Quare volunt illi, ut Oratores sacri, qui ex officio suo profitentur se medicos, applicent remedia nova & infueta, cùm infirmitates tamen, quibus adeò exetuciantur, sint prorsus similes iis, quæ peccatores olim derinebant afflictos temporibus Prophetarum & Apostolorum? Deum ipsum attendite, nos in Scripturis Sacris hortantem, & docentem, non esse pharmaca magis efficacia pro curandis animabus ægris, & perfectæ sanitati restituendis, quàm considerationem mortis, seriam judiciorum Dei contemplationem; multa peccatorum millia ad meliorem frugem per hæc media reductorum, efficacem istius medicinæ operationem abundè nobis persuadent. Poterimus ergo nos, nisi manifestam imprudentiæ, exigui animarum Zeli notam subire velimus, postponere remedia, non ram

à sanctis præscripta, quàm cum oprato fructu usurpata, quorum item virtus nobis adeò est perspecta, in illorum substituere vices recentia, iisque omnibus incognita, qui salutem & incolumitatem peccatoris expetunt? Non, nihil minus; si avaritiæ cestro estis perciti, impudiciæ laqueis irretiti, dolis, mendaciis assueti, detractionibus dediti, moribus dissoluti, iniustitiarum onere oppressi, quibus malis & morbis pariter laborabant illi, qui Apostolorum sæculo vixerant, præstantibus vobis antidotum applicari nequit, quàm illud Apostolicum Corinthiis olim à Divino Archiatro D. Paulo præscriptum sequenti aphorismo: *Nolite errare, neque fornicarii, neque idolis servientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores neque fures, neque avari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces regnum Dei possidebunt, hæc itaque damnationis sententia lata dudum est, quæ revocari nequit, qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt, nolite errare, aliud vobis nolite imaginari.*

I. Cor, 6. 9.

Sed hoc ipsum, subinferet quispiam, proponere si lubet, exponite stylo tamen expolito, cum terminis selectis, per antitheses & gratas allusiones. Isti postulato triplici responsione occurro. Prima fundatur in S. Paulo, cujus assertio est, se Evangelium nostrum non accepisse ab hominibus, sed ab ipso Deo, consequenter id nobis prædicandum, non ad placitum hominibus modum, sed secundum intentionem Dei; atqui Deus, tradit idem Doctor gentium, testificatus est nobis, quòd salvare decreverit humanum genus non per conciones, laborioso ingenii conatu excoctas, raris conceptibus ornatas, sed per simplicem humilitatem, quam perverso vocabulo mundus, *stulti-*

*Stultitiam nominat: Placuit Deo per stultitiam prædicationis I. Cor. I, 17.
salvos facere credentes.*

Altera responsio est petita ex Sancto Gregorio; qui se n-
tit, prædicationes nostras genuinas esse filias scripturæ sa-
eræ; quapropter indecens fore, affirmat, filias hæc ni-
mis superbo verborum fastu amictas, prodire in lucem, ne
ruborem modestiæ & simplicitati tam sanctæ matris adeo
demissè incedentis, exprimant. Præterea oportet, ut
actiones & dictiones in concionibus expressæ nativum
originis suæ locum, unde prodierunt, in se demonstrent,
unaque se, æquè in forma ac in materia Christianas pari-
ter esse, ostendant. Ultimo demum loco respondeo, ho-
mines à nobis ad Dei Verbum convocari, non ut exinde
bene loqui, sed bene agere addiscant; minimè volumus,
ullam ad dictiones nostras fieri reflexionem, sed sub ea-
rum involucris latentem nucleum, objectum solummo-
dò, quod pertractamus, salutis scopum attendi cupimus.
Nostra intentio est, vobis delibandam propinandi bonita-
tem ac sanctitatem Spiritûs Divini, non item subtilitatem
& delicias spiritûs humani.

Non minus hallucinantur, qui movent querimonias
in vehementiam Oratoris Ecclesiastici, motus ipsius ni-
miùm concitatos, clamores importunos incusant. Fal-
luntur illi, & nesciunt Verbum Dei creatum analogum
esse cum Verbo increato in sinu Patris æterni, ubi genera-
tur istud non solum, ut lumen de lumine; sed veluti quæ-
dam amoris flamma, quæ aliam succendat. Sic pari mo-
dò, satis non agit Evangelicus Præco, si illuminet; requi-
ritur enim, ut motuum suorum vehementi afflatu suorum
Auditorum corda inflammare, & incendere enitatur.

Si re-

Si tepidi & frigidi Auditores isti vivaciter sibi ob oculos ponerent momenta causæ, quæ tractatur, Divinæ Majestatis contemptum, commodum ac damnum æternæ salutis, reverà stupore perculsi vix caperent, quòd nostri animarum Curatores non cum majori amoris intensione prædicationis officium exercerent.

Proh Deus! quis credat, quod tamen experimur, omnia nimirum propemodùm primævi Christianorum Zeli deleta vestigia, pristini fervoris extinctos ignes? passim jam advertimus in maritali consortio turpes impuritatis notas, corruptionis labem in familiis, dissolutionis perversionem in juvenili ætate, videmus in commercio infidelitatis technas, in mercibus alterationis fraudulentiam, in foro justitiæ timiditates, malitias, oppressiones, in communi plebe excessus, deordinationes prædominari. Eò devenimus, ut habeantur & vendantur impietas & laxitas pro fortitudine animi; juramenta & blasphemix pro singularibus linguæ elegantis; maniacæ ludendi consuetudo pro honesta, sceminarum etiam, occupatione; fornicatio pro leviculo lubricæ carnis defectu; adulterium, enorme illud nefas, omnia transcendens flagitia pro sorte bonæ fortunæ; Simonia palliata, & profanatio patrimonii Christi Crucifixi pro legitimo contractu; uno verbo, conteguntur omnes nequitix quantumvis abominabiles honesto virtutis velamine. His non obstantibus, quæritis nihilominus è nobis, *quid clamas?* quem in finem tot, tantique clamores & calores? sentimus flagella Divinæ Justitiæ, quibus indies ferimur, brachium Domini supra nos intuemur protensum ad nos durius plectendos, eoquòd è profundo scelerum lethargo aliàs evigilare nolumus; nobis tamen exprobratis, *quid clamas?* quòcunq;

con-

conijciamus oculos, undique nil videmus, vel audimus aliud, quàm Deum contemni, malè à propriis tractari creaturis, præciosum Christi cruorem pedibus conculcari, animas Christianorum in tam numerosa copia præcipites devolvi in barathrum æternæ perditionis, ruere millenas simul in flammis inferorum inextinguibiles: post hæc non desunt, qui mirantur tanquam à nobis alienum, si altius inclamemus, rescire avertent, *quid clamas?* Amantissimus Magister noster, vera Prædicatorum idea, prædicabat aliquando D. Marco teste, cum ad eò intenso mentis ardore & animi æstu, ut amicorum quidam mysterium ignorantes judicârint, eumque mentis insanæ arguere præsumperint: *Quoniam in furorem versus est.*

Marc. 3. 21.

O Deus! Divina Sapiencia nimio Zeli & furoris sacri impulsu extra se abripitur in negotio conversionis animarum, nos hæc scientes tam arctè tamen affigimur verbis exquisitis, gesticulationibus mensuratis, ac si nobis essent, concreta & infusa, contra spem ac promissionem Concionatoribus Divinitus datam: *Dominus dabit verbum.* Psal. 67. 12.
Evangelizantibus in virtute multa.

Si vultis, ut consuetum nostrum prædicandi morem immutemus in alium novum, modum politicum, prius tria è manibus tollite, sc. Crucifixum, Evangelium, & Sanctorum Vitas, postmodùm afferemus gratas antitheses, eliminatos dabimus periodos, non nisi saccharo incrustata facturi verba: verbo, stylus noster tam æquo incedet gressu, ut nec ad nimiam laxitatem, neque rigorem declinando, offendant. Sed quamdiu videro Crucifixum, id est Deum in Sanguine & plagis coopertum, quamdiu in Evangelio legero: *Regnum caelorum vim patitur; qui non veni-*

D

issat

riat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus; si oculus tuus scandalizat te, erue eum &c. Quamdiu audiero Sanctos, qui sudant & laborant, qui gemunt & plorant, qui gemunt & plorant, qui se affligunt, & post omnes has carnis afflictiones clamoribus istis immorientes: ô quàm horrenda sunt iudicia Dei! Quamdiu hæc oculis auribus meis fuerint exposita, tamdiu desistere nequeo, rejecto omni verborum fuce, simpliciter vobis loqui. In veritate, vosmet ipsos condemnatis, aut Crucifixus hic non est Prædestinatorum idea, vel Evangelium istud nos seducit, aut sancti versantur in errore.

Omnes hæc rationes evidenter convincunt intentiones talium curiosorum, indifferentium & corruptorum Auditorum esse perversissimas.

Ut verò simus in eorum Auditorum fidelium numero, qui ab ipso Divino Verbo albo notantur calculo: *Beati, qui audiunt Verbum Dei, oportet, disponamur, ad idem opere complendum, & custodiunt illud.* Formandæ ergo intentiones, conformes ideæ ac notitiæ, circa Prædicatoris officium Divinitus nobis concessæ, quales sunt: assistendi concioni, ut in Verbo Dei veluti in speculo observemus manes & maculas cordis nostri, ut in memoriam reducamus veritates æternas, roboremus voluntatem nostram in amore boni & in odio peccati, ut Hebræorum more sibi de manna prospicientium, nobis provideamus de Verbo Dei, quod eum Davide recondamus in serinio cordis nostri, quod fortius peccati tentationibus resistere possimus: *In cor-*

Pla. 118. 11. de meo abscondi eloquia tua, ut non peccem tibi.

Uno

Uno verbo, finis & intentio nostra sit, recipiendi Verbum Dei in ordine ad custodiendum illud, id est opere ipso adimplendum: *Custodia sermonis Dei, adimpletio ejus est*, ait Euthymius. En conformem Apostolorum SS. Pauli & Jacobi sensum non audientes tantum, sed audita exequentes Christianos commendantium: *Estote autem factores verbi, non auditores tantum.* Jacob. 1. 22. *Non enim auditores leges justi sunt apud Deum, sed factores.* Rom. 2. 13. *legis justificabuntur.*

Ecce isti sunt, qui in præsentì characteristicam prædestinatorum præferunt, & hausto profectu ex Divini istius Verbi auditione per omnium Christianarum virtutum praxin, ejusdem aliquando recipient fructus in cælo, quò nos deducat Pater,
Filius, Spiritus Sanctus
Amen.

